

GAZETA LWOWSKA.

W Piątek dnia 30. Czerwca 1815.

19. Czerwiec.

FRANCYA.

Dalszy ciąg (przerwany w 49tym Nrze Gazy naszej) sprawy, zdaney o stanie Francyi N. Królowi Ludwikowi XVIII. na posiedzeniu Rady iego, przez Wice Hrabiego Chataubriand, pełnomocnego Ministra iego przy Dworze Szwedzkim:

„Następuje wielkie oskarzenie Burbonów o despotyzm. Co, despotyzm Burbonów? Czyliż widziano za panowania Ludwika XVIII., iak za Bonapartego, przeszto 700 osób trzymanyh w więzieniu, lubo ie Trybunały za usprawiedliwione uznały? Czyliż by Jenerałowie Erlon i Lallemand żyli ieszcze, gdyby to uczynili pod Bonapartem, czego się pod Ludwikiem dopuścili? Przebaczyłeś Królu nietylko błędy, ale nawet zbrodnie, a ieszcze wazą się mówić o tyranii Burbonów!“

„Bóg ma swote niedocieczone wyroki. Podobalo mu się zatamować na chwilę bieg dobrodziejstw, któreś W. K. Mość zlewał na Poddanych swoich. Z owych Burbonów, którzy szczęśliwość do Ojczyzny naszej przywrócili, pozostały iedynie popioły Ludwika XVI! Panują one, Królu, pod nieobecność Twoją, i powrócą Ci Twój tron, iakże im grób powróci.“

„Ale wpośród tylu utrapień, ileż to serce Twoje doznaie pociechy! Towarzyszą Ci wszędzie żale Ludu; modli ón się za Tobą do Nieba; oddalenie się Twoie iest klęską publiczną. Niektórzy Marszałkowie nie chcą przysięgi swoiey agwałcić, i wołą żyć w zaisau. Mnóstwo Jenerałów, Pułkowników, Officerów i żołnierzy składa oręż, nie mogąc go nosić za Króla swoiego. Gwardye narodowe, a na ich czele Paryżkie, wynuszną boleść przez milczenie w meczupelnio-

nych ich szeregach i prawie pastych, pragnąc powrotu danego im przez Ciebie Naczelnika (Hrabiego Artezji). Między urzędnikami cywilnymi masz także wielu wiernych Poddanych; jedni złożyli urzędy, a drudzy nie przyjęli upodlających względów. — Duchowieństwo odmawia Bezbożemu tēy tkliwēy modlitwy, w której błaga Niebo za zdrowie i ocalenie Króla. — Obie Izby, które z W. K. Mością strzegły świętego składu publiczney wolności, bronily go odważnie. Takim Obywatelem, iakim się Prezes Izby Deputowanych (P. Lainé) okazał, szczyconoby się w Rzymie za czasu Fabrycyuszów.“

„Familiia Twoia N. Panie nowēy chwaly koronie Twoiey przydała. Lubo Monsieur Brat Twój, Xiążęta Berri i Orleans nie zdotali zebrać kupy rozbroioney, okazali atoli wpośród zdrać i wiarołomstwa wytnoślość umysłu, odwagę i otwartość, tak wrodzone Burbonóm. Xiążę Angoulême od iluż nieszczęść byłby Oyczynę naszą ochronił, gdyby mógł być dostać się do Lugdunu! Jeden ze zbuntowanych żołnierzy, który wśród ognia widział tego Xięcia, powiedział: Pół godziny ieszcze, a byłibyśmy wołali: Niech żyje Król!“

„Cóż dopiero mówić o obronie miasta Bordeaux przez Xiężnę d'Angoulême! Nie byli to zaiste Francuzi, którzy obrócili oręż przeciw Córce Ludwika XVI! Toż tę, która tyle przez nas i dla nas wycierpiała, wypędzono wystrzałami działowemi z iey ziemi oyczystey, a to o Wielki Boże! dla tego, aby iey miejsce tyran Francyi zajął. Swistały kule na około Córki Ludwika XVI. Gdyby się teraz pokazała we Francyi, zaprowadzonoby ją, iak Oyca i Matkę, na resatowanie!“

Duch Rządu.

„Państwa powstają znowu tak przez pamięć upłynionych rzeczy, iako i przez zbieg zdarzeń obecnych. Pamiątki, iakie W. K. Mość, i Familia Twoja zostawiliście we Francyi, gotują Wam prędko do niej powrót. Ale są jeszcze inne przyczyny, dla których upadek Bonapartego jest niezawodny. Nie mówię tu o wojnie zagranicznej, bo ona sama zdołałaby go zwalić z tronu; ale mówię o zasadach śmierci, które ma Rząd jego. Roztrząsaniem, N. Panie, ducha Rządu jego ukończę to moje zdanie sprawy.“

„Bonaparte powróciwszy do Francyi wiedział, iż w początku nie może panować podług zasad, które się do upadku jego przyłożyły. Król, lubo nieobecny, przymusił go do mienia względu na prawa Ludu. Oprócz tego, że nowy kierunek publiczney opinii hamował go w jego gwałtownościach, miał jeszcze przed sobą ludzi, gotowych wieść z nim spór o władzę. Temi zaś byli tak zwani Republikanie dobréj wiary. Wydobywszy się oni z więzów despotyzmu i praw Monarchii, pragnęli zachować tę niepodległość republikancką, iako nie jest podobną do uskutecznienia we Francyi, ale która jest przynajmniej szlachetnym błędem. Po tych idą szaleńcy, zwani Jakobinami. Upokorzeni, iż za Cesarstwa byli tylko szpiegami Policji despoty, postanowili odzyskać na siebie samych tę wolność zbrodni, której używanie przez lat 13 zostawili Bonapartemu. Lecz ani Republikanie, ani Rewolucyoniści, ani służalcy Bonapartego oje byli tyle silnymi, aby oddzielić przewodzić mogli, lub iedni drugich uiarzmić. Zagrożeni zewnątrz ogromnym napadem, a lękając się wewnątrz publiczney opinii, uznali, iżby zginęli, gdyby się odosobnili. Dla uniknienia więc niebezpieczeństwa zawiesili swe spory. Jedni dla wspólnéj obrony wystąpili z swoimi systematami i uroieniami, a drudzy z postrachem, tyraniją i przewrotnością. Zda się, iż téj strasliwéj związkowéj umowy nie zawarli dobrą wiarą. Każda strona obiecywała sobie w duszy obrócić tę umowę na swój pożytek, skoro by niebezpieczeństwo minęło. W pierwszych dniach, Niepodlegli zdawali się być najmocniejszymi, a Bonaparte zdawał się być od nich zawiowanym. Musiał wziąć na nayıpiérwsze urzędy krajowe ludzi, których wewnątrznie nie nawidzi. Wiele to dumę jego kosztuje, iż musi ulegać tym, których skazał był na służbę

nie mu, lub na milczenie. Taż samą teraz idzie drogą, iako szedł zostawszy Konzulem. Odzywa się z wolnością, aby ją zagubił. Zgromadzenie Pola Majowego jest wielką machiną jego. Za pomocą tego nowego widowiska, tych scen wczesnie przygotowanych, które gra tak zręcznie i wśród krzyków żołnierstwa, spodziewa się otrzymać powstanie w massie, czyli, co na iedno wychodzi, uchwagę; aby wszystkie gwardye Królestwa w pole ruszyły; słowem chce tego naybardziej, co by mu ziednało zwycięstwo. Ale gdy to otrzyma, rzuci maskę, sztych będzie z Konstytucyi, którą zaprzysiągł, i powróci znowu do swego charakteru i władzy. Teraz Mamelucy są Jakobinami; a gdy rzecz uda się pomyślnie, Jakobini staną się Mamelukami. Paryż jest Spartą na czas niebezpieczeństwa, a będzie Stambulem na czas tryumfu.“

(Dalszy ciąg nastąpi.)

Jedna z Gazet Paryżkich donosi, że po (umieszczoney w przeszłym Nrze Gazety naszej) mówie Napoleona, którą miał na Polu Majowym, brzmiały rozliczne okrzyki; iako to: „Niech żyje Cesarz! Niech żyje Naród, Wolność i Ojczyzna! Niech żyje Marya Ludwika, Cesarzowic! i t. d.

Murat (były Król Neapolitański), ma się według iednych wiadomości w Fontainebleau, według drugich zaś w Compiègne znajdować. Głoszą oraz i to, że Napoleon nie może mu zapomnieć odszczerpienia się jego przed dwoma laty.

Według listów z Bruxelli pod d. 11. Czerwca, przybył Napoleon dnia 8go z Paryża do wielkicy główney kwatery, założoney w Laon, wyieżdżał z tamtąd do twierdzy Valenciennes, oglądał ją, tudzież twierdze Conde, Quesnoy i Landrecies, a z tamtąd powrócił znowu do Laon, gdzie się także Brat jego Hieronim znajduje.

Książę Dalmacyi (Marszałek Soult), Major jeneralny, wydał przed (doniesionym już w przeszłym Nrze Gazety naszej) odzawdem swoim z Paryża do woyska, następujący rozkaz dzienny:

„Żołnierze! Otwiera się Woysku nowy zawód sławy. Mowią, że nieprzyjaciele są liczni, coż nam zależy na tém? Tym chwalebniej będzie dla nas, gdy ich pokonamy, i gdy ich klęska większym nas jeszcze blaskiem otoczy. Zbliżająca się walka ani jenustru

Napoleona, ani też siły naszey nie przechodzi. Nie widzimyż wszystkich Departamentów przesadzających się w zapale i poświęceniu się? Nie widzimyż utworzonych 500 pięknych batalionów gwardyi narodowych, które podwalaiają już szeregii nasze, i stanęły w twierdzach naszych dla ich obrony, pragnąc bydz uczestnikami sławy Woyska? Wkrótce daném będzie hasło; niech więc każdy staje na swym posterunku. Żołnierze! Napoleon nam przodkuie! Walczymy za niepodległość piękney Ojczyzny naszej, a zatém niezwyćzeńi iestekmy.“

W Paryżu d. 1. Czerwca 1815.

Xiążę Dalmacyi.

Królestwo Saskie.

Z Drezna donoszą pod d. 21. Maia co następuje:

„Lubo umysły tak bardzo przygotowanemi były na nieodzowny Akt odstąpienia większey połowy Królestwa, który Król nasz d. 22. Maia zatwierdził, przecież pewność tego, która stała się tu d. 26. wieczorem powszechnie wiadomą, tak dalece przetrzała i zgnębiła wszystkich mieszkańców, że mogło ich tylko poarzepić i zniewolić do poddania się się tak fatalnemu losowi wielkie słowo w wydrukowanej tu teraz (a umieszczoney w 49tym Nrze Gazety naszey na stronnicy 480) odezwie uwielbionego powszechnie i pobożnego Króla: *Skutek wszystkich przedsięwzięć ludzkich iest w rekach Boga!* Każdy wierny Sas przenikniomy iest tém przekonaniem, że Król, gdyby tylko miał był wgląd na siebie samego, nie zrobiłby był nigdy kroku, który go iako prawdziwego Oyca Narodu kosztować musiał tak wiele po panowaniu błogosławionem i wielbioném tak długo, i że powrót iego iest naywiększą ofiarą, którą wysokim powinnościom swoim rządowym i pozostałym mu Poddanym, zrobić mógł ieszcze na tój ziemi. Dla tego też radość z powrotu iego iest równie powszechna, iak i szczera. Dnia 28. Maia, iako w piérwszą Niedziele po S. Trójcy, odprawiono we wszystkich Kościołach stolicy przed Króla modlitwę, która z rozkazu w przeciągu tak wielu miesięcy ustać musiała, czyli raczej głośno tylko mówioną nie była. Koż nie rozczulił widok napełnionych Ludem Kościołow stolicy, zalecáiącey się dotychczas ieszcze prawdziwą pobożnością. Przy czytaniu rzeczoney modlitwy wyobrażało się w twarzach rozrzewnienie naypowszechniejsze, a

lży roszące oblicza i głośne wynurzenia nayserdeczniejszego przywiązania do tego Nestora Królów, tego Oyca Saxonów, byty ich naygorętszych życzeń wyrazem. Takie do wody, nazywali nawet Niesasi prawdziwym heroizmem wierności. Od czasu, gdy wiadome są artykuły traktatu, mówi każdy światły Sas z wdzięcznością o tém, co przez stałość Króla ieszcze w ostatnich układach dla dobra Kraiu i przyszley administracyi iego uzyskano, i gruntuie na tém mocne przekonanie, że za pomocą przemysłu Ludu Saskiego, prawości wszystkich Władz kraiowych, przy nietkniętém utrzymaniu wszystkich instytucyi i instytuciów publicznych nauk i konsztu, tudzież za pomocą naymądrzejszego gospodarstwa i oszczędności, biorących swóy początek od samego Monarchy, może ieszcze ocalić i zbawić Kray ograniczona nawet siła. Dobry, od dawna požadany Król, powróci do nas niebawnie.“ (N. Król Saski odprawił już d. 7. Czerwca uroczysty wiadz swóy do Drezna, o czém w przyszłym Nrze Gazety naszey obszernie doniesiemy.)

Dalszy ciąg przerwanego (w 49tym Nrze Gazety naszey) traktatu pokoju między N. Królem Saskim i N. Królem Pruskim:

Art. 3.) Ażeby własność prywatna od wszelkiey szkody ochronić i według nayliberalniejszych zasad, posiadłości mieszkających na granicy osób zabezpieczyć, będą tak ze strony N. Króla Saskiego, iako też ze strony N. Króla Pruskiego mianowani Kommissarze dla wspólnego odgraniczenia tych Kraiów, które przez oznaczenia niniejszego traktatu Pana swiego odmieniaią. Zaraz po ukończeniu téy czynności przez Kommissarzy, i po zatwierdzeniu onéy przez NN. Monarchów, zostaną mapy odrysowane i przez Kommissarzów obojga stron podpisane, tudzież słupy, oznaczające obopólną granicę, powbiane.

Art. 4.) Prowincye te i Powiaty Królestwa Saskiego, które są N. Królowi Pruskiemu odstąpione, otrzymają nazwisko Xięstwa Saskiego, a J. K. Mość umieści między swe tytuły i ów Xięcia Saskiego, Landgrafa Turynгии, Margrabiego obu Luzacyi i Hrabiego Hennebergskiego. — N. Król Saski będzie mieć ciągle tytuł Margrabiego Wyższey Luzacyi, i będzie takóž ze wględu i mocy praw swoich do wypaść mogącego spadku posiadłości linii Ernestyńskiey, używać tytułu Landgrafa

Turyngii i Hrabiego Meanebergskie-
go.

Art. 5.) N. Król Pruski obowiązuję się w przeciągu dni piętnastu, licząc od dnia wymiany zatwierdzeń tego traktatu, ze wszystkich Prowincyi, Powiatów i posiadłości Królestwa Saskiego, które do Monarchii Jego nie są wcielonymi, woyska wyciągać, i Rządy ich Władzóm N. Króla Saskiego oddać.

Art. 6.) Obiedwie strony zatrudnią się bezpośrednio przedmiotami, których podział jest koniecznym i niezbędnym skutkiem odstąpionych, a w artykule 2gim wymienionych Prowincyi i Powiatów; przedmiotami owemi są archiwa, długi, bilety kasowe i inne ciężary tak tych Prowincyi, iako i całego Królestwa w ogóle; publiczne kassy, zaległości, mianowicie zaś owe, które pochodzą z zwyczajnych podatków i dochodów z dóbr, a które ieszcze w czasie zarządu powinny być do Kass wptynąć; własność publicznych miłosiernych, cywilnych i wojskowych instytucyj; woysko, artyllerya, zapasy wojenne, stosunki lenności i inne tego rodzaju przedmioty.

Co się tycze stosunków lennictwa, zrzeka się N. Król Saski i N. Król Pruski stosownie do ich życzenia: ażeby każdy przedmiot przyszłej niepewności lub sporu troskliwie był usunionym, każdy a swęj strony i nawzajem każdy na korzyść drugiego, wszelkie prawa i roszczeń tego rodzaju, iakieby zewnątrz granic, oznaczonych niniejszym traktatem, wykonywać mogli, lub wykonane mieć chcieli. Dopelnienie tego artykułu ma się uskutecznić za wspólném porozumieniem się i przez Kommissarzy, wyznaczonych tym końcem od obydwuch Rządów.

Art. 7.) Podział archiwów tym sposobem uskuteczni się: akta monarchiczne, tudzież dokumenta nabyciów i papiery, tyczące się wyłączenie Prowincyi, Powiatów i Gmin, które N. Król Saski odstępuje w całości N. Królowi Pruskiemu, wydane będą Pruskim Kommissarzóm w przeciągu trzech miesięcy od dnia wymiany zatwierdzeń. Plany i mapy twierdz, miast i ziem, mają być w tym samym czasie przeciągu wydane. Tam, gdzie iaka Prowincya lub Powiat w całości do Prus nie są wcielone, wszystkie papiery tyczące się ogółu, zostaną w oryginalach przy Pruskich Kommissarzach, lub przy Saxonii, w miarę odstąpionę większę albo mniejszę części Prowincyi lub Powiatu. Strona owa, przy której oryginaly zo-

staną, lub któręj takowe oddanemi będą, obowiązuję się ich kopie wierzytelne, drugię wydać Stronie. Co się zaś tycze tych aktów i papierów, które, aczkolwiek się tu w wymienionych przypadkach nie mieszczą, przecię dobro obu Rządów wspólnie interesują, tedy Rząd Saski oryginały ich wprawdzie zatrzyma, lecz obowiązuję się wydać je także Rządowi Pruskiemu w kopiach wierzytelnych. Pruscy Kommissarze postawieni będą w stanie osądzenia, które z tych aktów, dokumentów i papierów Rząd ich interesować będą mogli.

Art. 8.) Co się tycze woyska, przyjęto za zasadę, iż Żołnierze, Podofficerowie i wszyscy Woyskowi, nie mający stopnia officerskiego, poydą za jednym lub drugim z obu Rządów, Saskim lub Pruskim, według tego, iak miejsce ich urodzenia do jednego lub drugiego Rządu należy. Officerowie wszelkiego stopnia, równai- iak Lekarze, i polni Kapelani, będą mieli wolność wyboru służby u obojga Mocarstw; ta sama wolność rozciąga się także na tych Żołnierzy i Wojskowych, którzy nie mają stopnia officerskiego, a w granicach Kraiów Saskich i Pruskich nie są zrodzeni.

(Dalszy ciąg nastąpi.)

P r u s y.

Względem zaięcia w posiadanie wcieloney do Monarchii Pruskiej części Królestwa Saskiego, ogłoszono Patent następujący:

My Fryderyk Wilhelm z Bożey Łaski Król Pruski &c. &c. czynimy każdemu wiadomo:

„Gdy w skutku umowy zgromadzonych na Kongres w Wiedniu Mocarstw, część Królestwa Saskiego przeznaczona na wynagrodzenie Nasze, odstąpioną Nam iest przez N. Króla Saskiego traktatem w dniu 18tym Maia r.b. zawartym, i gdy mieszkańcy oneyże od obowiązków ku swemu dawnemu Państwu wyraźnie są już uwolnieni, przeto obemyśmy ią macą niniejszego Patentu w Naszą posiadłość i wcielamy do Naszego Państwa ze wszelkiemi prawami władztwa i zwierzchnictwa te wszystkie Kraie i ziemie, które następującą podług traktatu oznaczoną linią są oddzielone. (Tu następuje opisanie granicy, zgodne ce do słowa z owém, które umieszciliśmy w Nrze 49tym Gazety Naszey

na stronnicy 481 w artykule zgim traktatu, zawartego między N. Królem Saskim, a N. Królem Pruskim.)

Gdy więc N. Król Saski zrzekł się wszystkich Ziemi i Powiatów położonych za tą linią, przeto niniejsze obięcie zawierać w sobie będzie: Niższą Luzacyę i część Wyższą Luzacyi, Cyrkuty Elektor ski, Barby i Gommern, część Miśniyskiego i Lipskiego Cyrkutu i większą połowę Sztynfu Merseburg i Naumburg-Zeitz; daley Saskie Mansfeld, Cyrkut Turyngski, Xięstwo Querfurt, Cyrkut Naysztadzki, wyzey wspomniane Voigtlandzkie posiadłości, Król. Saska część Hennebergu, zgoła wszystko, co tylko wyzey oznaczoną linią jest odznaczonóm.

Przydajemy do Królewskich tytułów Naszch tytuł Xiążęcia Saskiego, Margrabiego obojga Luzacyi, Landgrafa Turyngii i Hrabiego Hennebergskiego.

Nakazujemy Orły Pruskie na znak Naszego władztwa postawić, a w miejsce używanych dotąd herbów, Nasze Królewskie poprzybić.

Gdy osobiście, dla różnych przeszkód, holdu poddaństwa odebrać nie możemy, przeto polecamy Naszemu Ministrowi Stanu Baronowi Reck, aby takowy przyjął w imieniu Naszóm; My zaś zapewniamy dla Mieszkańców obiętych w posiadłość Naszą Kraiów, wszelką opiekę, jaką się Nasi Poddani w innych Kraiach Naszych cieszą.

Urzędnicy pozostaną na swoich miejscach, oraz w używaniu swęj pensyi i korzyści, jeżeli wprzódby wiernie zachowali się. Każdy pozostanie w posiadłości i używaniu prywatnych, dobrze nabytych praw swoich.

To, co na przyszłość w prawach i ich kształtach odmienić za potrzebne uznamy, będąc się ściągając tedyne do dobra całego Kraiu i Mieszkańców klass wszystkich, a postanowi się za poprzedniczem naradzeniem się z Mężami do Kraiu przywiązany, którzy są w nim zrodzeni i z ustawami onegoż dobrze obeznani.

Utrzymamy Konstytucyę Stanów i połączymy ją z powszechną, jaką całemu Państwu Naszemu nadamy.

Nakazaliśmy dotychczasnemu jeneralnemu Wielkorządztwu Królestwa Saskiego podług tego obięcie w posiadłość skutecznie, i administracyę zajętych tym sposobem Kraiów, Naszym Władzóm ministeryjalnym w Berlinie oddadź.

Taka jest wola Nasza.

Działo się w Wiedniu dnia 22go Maja 1815.

Fryderyk Wilhelm.

K. Xiążę Hardenberg.

W skutku powyższego Patentu, wydał N. Król Pruski następującą odezwę do mieszkańców Pruskiej Saxonii:

„Przez Patent dziś ode Mnie podpisany, połączyłem Was mieszkańcy Saxonii z Moimi Poddanymi, Sąsiadami i Niemieckimi Ziomkami Waszymi.“

„Powszechny układ zebranych tu na Kongres Mocarstw, przeznaczył Mi Wasze, uległe losowi woyny Kraie, na wynagrodzenie téy straty, która zmniejsza zapewnioną Mi obszerność Państw Moich ze strony, gdzie podług jednogodnéy uchwały wynagrodzenie dla Mnie nastąpić nie mogło.“

„Łosem Narodów od Domu monarszego, do którego od wieków z wierną uległością należeliście, teraz odłączeni, przechodzicie do innego, z którym przez przyjaźne związki sąsiedztwa, mowy, obyczajów i religii spokrewnieni iestecie.“

„Kiedy z boleścią arzekacie się dawniejszych, drogich Wam stosunków, szanując tę Waszą boleść, iako mężkię Niemieckiego umysłu stałości przywoitą, i iako rękoymitę, że Wy i dzieci Wasze Mnie i Domowi Mojemu, równie wiernymi będziecie. Zważycie konieczność Waszego rozłączenia się. Moi dawni Poddani ponieśli wielkie i drogie ofiary; oni przed światem i potomnością nabyli prawa, że niebezpieczeństwa dni pod Grols-Beeren i Dennewitz, dalekimi od nich na zawsze bydź muszą. Oni uzyskali to świadectwo, że przez męstwo i wierność ku swojemu Królowi, ochronili takóž i Niemcy od hańby i poddaństwa. Ale jeżeli niepodległość i wolność Niemiec utrzymać mają, jeżeli korzyść ciężkię walki i krwawych zwycięstw straconą bydź niepowinna, tedy obowiązek tak własnego ocalenia, iak i troskliwość o powszechne dobro Niemiec nakazywały równie, ażeby Kraie Wasze z Moimi Państwami, a Wy z Poddanymi Moimi byliście połączeni. Niemcy tylko zyskały, co Prusy nabyły. Nad tém zastanowicie się mocno, a tak ufam Waszemu rzetelnemu Niemieckiemu sposobowi myślenia, że Mi przysięgę Waszęj wierności ślubować będziecie z równą serca szczerością, z jaką ja Was za Lud Mój przyzmuję.“

„Waszym zarobkiem otwierają się przez

to połączenie z Moimi Państwami, obfitsze źródła. Zagoią się rany wojny, gdy obecne niebezpieczeństwo i konieczność nowych nateżeń dla zabezpieczenia naszej samoistności, przeminają. Starania Moie uprzedzać będą skutecznie pracowitość Waszą.“

„Dobroczytna i ciężary Kraiu równo dzieląca Konstytucya, zgodna z zamiarem Administracya, troskliwie rozważone prawa, sprawiedliwe i akuratne wymierzanie sprawiedliwości, które zawadami kształtów, biegu prawa ograniczać i tamować więcey nie będzie, takie to publiczney pomysłności filary, Wasze będą, w domowym zaciszu spokojne oślaniać gospodarstwo.“

„Wasza ochocza dół wojny młodzieź połączy się wicnie ze swymi braćmi w innych Państwach Moich, dla obrony Ojczyzny.“

„Studzy Waszych Kościołów będą odąd szanowanymi strażami wiary oyczystey.“

Waszym instytutom naukowym, tym to wieloletnim kolebkom Niemieckich kunsztów i umiętności, szczególniejszą Moją poświęcę uwagę; a kiedy po upłynieniu wieków tron Pruski na cnotach pokoju i mężtwie wolennem ugruntowany, będzie puklerzem wolności Niemieckiey Ojczyzny, wtędy staniecie się i Wy uczestnikami należnego imieniowi Pruskiemu pierwszeństwa, a w rocznikach Pruskiej chwały zostanie i Wasze imię zacni Sasi, rylcem historii wyryte. — W Wiedniu d. 22. Maia 1815.

Fryderyk Wilhelm.

K. Xiążę Hardenberg.

Gazety Berlińskie umieściły obwieszczenie, wydane w Wiedniu przez Xięcia Hardenberga, a zabraniające z rozkazu Króla Poddanym Pruskim noszenia orderów i wszelkich znaków byłego Królestwa Westfalskiego.

Do Berlina przybyło z Drezn 70 ludzi z gwardyi Saskiej, którzy, że są rodem zwycięzonych do Prus Prowincyi, w gwardyi Pruskiej umieszczeni będą.

Xiążę Hardenberg powrócił d. 16go Czerwca z Wiednia do Berlina. Przyjechał tam takoz z Petersburga Jenerał Rossyyski Hrabia Rostopczyn.

Gazeta Poznańska pod d. 7. Czerwca, zawiera następującą odezwę wojskowego

Gubernatora, Jenerała-Porucznika Thümen, wydaną do Mieszkańców W. Xięstwa Poznańskiego:

„Niapodobna mi jest nie złożyć publicznego podziękowania zacnym Mieszkańcom W. Xięstwa Poznańskiego za miłość i zaufanie, ziskiem nas wszędzie uprzedzają. Nie tylko słowa, ale czyny dowodzą, że daleko większa ich liczba przypomina sobie jeszcze żywo ten czas, gdzie pod opieką praw łagodnych, w używaniu pokoju handel i przemysł kwitnący; gdzie pod mądrem berłem Monarchy, który jest prawdziwym Ojcem Ojczyzny, wszędzie pomysłność się rozrzerzała. Że Wy, zacni Mieszkańcy W. Xięstwa Poznańskiego, wspomnieniem tém przeniknieni jesteście, dowodem tego są zachowanie się Wasze i owe wspaniałe dary, które tak wielu z Was złożyło na ołtarzu Ojczyzny. Dowodzą to oraz dobroczynne towarzystwa, zawiązane między Wami dla wspierania tych, którzy czują się powołanymi do wysokiego zamiaru, doprowadzenia nas przez zamknięcie prawdy i sprawiedliwości, z poświęceniem życia swojego do celu błogostawiającego pokoju. Z czułą wdzięcznością uznacie Ojczyzna te ofiary, które zsumienną wiernością według życzeń Waszych użyte będą, i z których użycia publicznie zda się rachunek. Mnie zaś, przenikniętym uczuciami wdzięczności, niech będzie wolno wymienić najmiłociwszemu Królowi i W. Xięciu naszemu tych zacnych Poddanych, którzy staraią się przykładać tak czynnie do powszechnego dobra.

Thümen, Jenerał-Porucznik.

Oprócz tego donosi Gazeta Poznańska, że Trybunał, Prefektura i inne Władze złożyły dnia 2go i 3go Czerwca uszanowanie swoje przybytemu do Poznania tajnemu Racy Zerbóni di Spasetti, zwierzchnemu Prezesowi W. Xięstwa Poznańskiego, i że odebrali od niego najpiękniejsze nadzieie na przyszłość.

Dnia 9. Czerwca odbyło się w Poznaniu uroczyste złożenie hołdu N. Królowi Pruskiemu (o czém w przyszłym Nrze obszernie doniesiemy).

Według doniesień z Poznania pod d. 13. Czerwca, wyjechali z tamąd do Berlina Deputowani stanu szlacheckiego i mieyskiego dla złożenia N. Królowi Pruskiemu hołdów W. Xięstwa Poznańskiego. Wprowadzają do tegoż Xięstwa zdawkową monetę Pru-

ską według iey wartości w srebrze. Pruskie miedziane pieniądze przyjmowane są od d. 23go Czerwca bez wyjątku, Polskie zaś nie bawnie zakazane będą.

Królestwo Polskie.

Pod tym napisem zawierają Gazety Warszawskie z dnia 24. Czerwca co następuję:

„Dzień 20. Czerwca r. b. 1815. uświęcony został obchodem uroczystości ogłoszenia Królestwa Polskiego. Wszystko, co zdolnym jest rozrzewnić i podnieść umysł kochającego swą ziemię Obywatela, łączyło się ku uświetnieniu tej pamiętny na zawsze w dziejach narodowych chwili; powrócona Ojczyzna, ustalone imię Polska, Królestwo, ugruntowane szczęście Kraiu w mądrych Konstytucyi zasadach, Unia wiążąca odtąd losy nasze z przeznaczeniami pobratymskiego Ludu, pełne oycowskiej troskliwości wyrazy pożadanego Króla, ożywiały serca wszystkich umięające czuć prawdziwą roskosz w spełnionych życzeniach Narodu, którego wszelkie chęci i usiłowania ieden zawsze cel miały: odrodzenie Ojczyzny.“

„Już w dotu 18. b. m. Jego Cesarzowicowska Mość W. Xiążę Konstanty, rozkazem dziennym zapowiedział woysku Polskiemu to szczęśliwe losów oyczystych ustalenie. Podobnież Rada Najwyższa tymczasowa w odezwie do Obywatelów Xięstwa, uwiadomiła ich o odebranych Najjaśniejszego Cesarza i Króla wyrokach.“

„Stosownie do ogłoszonego programmatu, o godzinie 5. zrana 51 z dział wystrzałów zwiastowało stolicy dzień uroczysty, dzień, który powszechną radość i wdzięczność mieszkańców w narodowe święto zmieniła.“

„Po skończony Mszy wielkiej, pontyfikalnie w Kościele katedralnym S. Jana przez JW. JX. Gołaszewskiego Biskupa Węgierskiego śpiewanę, w czasie której W. JX. Adam Prazmowski, Proboszcz katedralny Płocki i Warszawski, miał kazanie wielkości dnia odpowiadające, przystąpiono do ogłoszenia Aktów, w ręku umocowanych Namiestników Jego Cesarzkiej Mości Króla Polskiego złożonych. Wezwany w tym celu W. Józef Kalasanty Szaniawski, Referendarz Stanu i Sekretarz główny Rady Stanu, dał słyszeć zgromadzonym Władzóm i Obywatelstwu, naprzód, Manifest do Polaków Najjaśniejszego Imperatora i Same-

władcy wszech Rosyji, Króla Polskiego, obiawiający przysię krainu tego losy; powtóre, Akt zrzeczenia się N. Fryderyka Augusta Króla Saskiego praw do Xięstwa Warszawskiego; nakoniec, zassdy Konstytucyi Królestwu nadanę.“

„Tu miała miejsce mowa JW. Wawrzeckiego Członka Rządu tymczasowego Królestwa Polskiego, po której, gdy umocowani Namiestnicy Jego Cesarzkiej Mości, Króla Polskiego przeszli na stopnie tronu do téy uroczystości przygotowanego, i stanęli obok obrazu Najjaś. Pana, wezwani Urzędnicy nowo mianowani, Władze trwające, Duchowieństwo i Obywatele przytomni wykonali dyktowaną przez głównego Sekretarza przysięgę hołdu i wierności Jego Cesarzko-Królewskiej Mości i Konstytucyi.“

„Nastąpiły ustanowioną koleją podpisy teyże przysięgi, a odgłos wdzięczności i uwielbienia w powtarzanych okrzykach: — *Niech żyje Alexander! Niech żyje Cesarz i Król! Świętynię Pańską napełnia!*“

„Była to razem chwila, w której na wszystkich tey stolicy gmachach publicznych, a mianowicie na Zamku, Ratuszu Miasta staręj Warszawy, na Pałacu rządowym, wśród okrzyków radośnego Ludu, umieszczony został herb nowy Królestwa. Nad tym ostatnim domem uyrzano powiewającą chorągiew ze znamionami narodowemi.“

„Dziękczynnemu himnowi towarzyszyły ciągłe dział wystrzały i odgłos dzwoń wszystkich Kościołów stolicy, odspiewana zaś, z modłami serc wszystkich połączona, prośba do Boga *Domine salvum fac Imperatorem Regem*, zakończyła obchód w Kościele.“

„Niezwłocznie Rząd tymczasowy i Władze kraiove udały się w pole pod Wołą do Jego Cesarzowicowskiej Mości Wielkiego Xięcia Konstantego, dla złożenia czciwionęj Bratu N. Cesarza i Króla, oraz dla doniesienia tu o spełnionęj uroczystości.“

„Kiedy tak obrzęd pełen szczęścia i chwały odbywał się w murach stolicy, tym czasem cała osada Warszawy, złożona z ośmiu batalionów piechoty, czterech szwadronów jazdy i iednęj bateryi artyleryi konnoy woyska Rosyyskiego, z dwóch batalionów wzorowych piechoty, z pułków 1go i 3go lekkiey piechoty, z 4rech szwadronów wzorowych tak strzelców konnych iako i ułanów, oraz z artyleryi, saperów, minerów, i korpusu weteranów woyska Polskiego, wystąpiła z zupełnym rynsztunkiem i w całej

światłości na równiny pod Wolą. Tam blisko miejsca dawnych narodowych zgromadzeń, we trzy linie złamana, wazyku boiowym stanęła. W pośrodku rycerstwa stał oltarz ku czci Boskiej, i obecnego dzieła świętości wzniesiony."

„Jego Cesarzowicowska Mość Wielki Xiążę, otoczony licznym orszakiem Jenerałów, Officerów sztabowych Rossyjskich i Polskich, sam osobiście zgromadzonemu wojsku przywoził. — Po ogłoszeniu w szykach równie Manifestu N. Cesarza i Króla, iak zrzeczenia się praw i uwolnienia od przysięgi przez N. Fryderyka Augusta Króla Ssakiego, wojsko Polskie wykonało nowemu Władcy przysięgę wierności. Jego Cesarzowicowska Mość wezwawszy na czołto szeregów korpus Officerów batalionów i szwadronów wzorowych, oraz baterji artylerji pozycyjnę konną, oświadczył im raczył, iż N. Cesarz i Król w dowód względów z najwyższej łaski, przeznaczył rzeczony bataliony, szwadrony i artylleryę, na gwardyę Królewską Polską. Odezwał się w szeregach stakrotnie powtórzony ogłos: *Niech żyje Cesarz i Król!* Natychmiast bataliony wzorowe na lewem, szwadrony zaś wzorowe na prawem skrzydle gwardyi Rossyjskiej miejsce zajęły."

„Radość, przyjaźń i wzajemny dzieł sławnych szacunek iasniały na twarzach żołnierzy obu wóysk, braterskim połączonych węzłem. JW. JX. Biskup Zambrzycki w gronie przybyłego Duchowieństwa zaintonował *Te Deum*, który to himn ciągłym z dzieł hukiem, i licznemi zrzecznę broni występały, zakończony został. Wojsko całe ciągnąc przed Jego Cesarzowicowską Mością, po oddaniu winnych Wielkiemu Xiążęciu honorów, udało się do koszar swoich."

„Najiasno. Cesarz i Król chciał mieć ten dzień dniem łaski dla nieszczęśliwych na cięższe osądzonych kary. Znaczna liczba tych, których własciwe Władze przedstawiły do tronu, iako godnych agracyacyi, dowiedziały się w więzieniach o wyroku łaski swego Monarchy. Obdarzeni łaską, stawionemu naprzód byli w Kościołach wyznań swoich, aby od religijnego obrzędu, od świętych i zbawiennych przestroż, od Boga dalszą wolność i życie zaczęli."

„O godzinie 3 z południa danym był w Sałach zamkowych wielki obiad na 200 osób, szczególnemi biletami wezwanych. — W czasie uczy wnosili toasty: JW. Łanaskoy Senator, pierwszy Namiestnik: Ce-

sarza i Króla; JO. Xiążę Adam Czarskorski Senator i Namiestnik — Familii Cesarzowskiej; JW. Wawrzecki Namiestnik — Jego Cesarzowicowskiej Mości Wielkiego Xiążenia Konstantego; JW. Nowostilcoff Senator i Namiestnik — Wiecznę Unii Narodu Polskiego z Cesarstwem Rossyjskiem; JW. Hrabia Zamoyski — Narodu Rossyjskiego; JW. Senator i Namiestnik Łanaskoy — Wojska Polskiego; JW. Jenerał Dywizyi Dąbrowski — Wojska Rossyjskiego; JO. Xiążę Lubecki Namiestnik — Nieśmiertelną wdzięczność dla Wskrziesiciela i Opiekuna Rodu Polskiego!"

„Od godziny 5tej rozpoczęły się na placach publicznych różnego rodzaju gryzka i zabawy przy bezpłatnym rozdawaniu napoiów dla Ludu. Na wielkim teatrze wśród częstych okrzyków licznie zgromadzonej Publiczności, wystawionem było bezpłatnie widowisko, złożone z jednego aktu Opery Krakowiaki, z przydaniem scen powszechnę radości odpowiadających, tudzież z oddzielnę kantaty, na cześć Wskrziesiciela Oczyszny."

„Obecność Członków Rządu na wszystkich zabawach Ludu, podwajała wesołość mieszkańców. Zakończył się uroczysty obchód dnia tego powszechnem gmachów rządowych, domów znaczniejszych i całego miasta oświeceniem, którego szczegóły są godne osobnych opisów. Lecz wśród tylu rozmaitych widowisk, zwracał mianowicie uwagę i napyty widzów, Pałac i ogród rządowy. Od strony ogrodu w pośrodku rzęsi tego światła iasniał na tym gmachu w przecroczu herb Królestwa; wszystkie ulice i załomki ogrodu równie ze smaktem iak z okazatością oświecone i przybrane w rozliczne ozdoby, brzmiały ogłosem licznę muzyki. — W końcu zaś ogrodu dawała się widzieć w ogniu świątynia wzniesiona ku czci Króla naszego; zdobiły ją godła mądrości, mocy, obfitości, sprawiedliwości, cnót, które Świat w Alexandrze uwielbia, które Lud Polski z błogosławieństwem wspomina. — Tak późno w noc trwały uciechy mieszkańców stolicy, cieszących się szczęściem Narodu, i powtarzających z rozkoszą Najiasniejszego Cesarza Alexandra imię."

„W dniu tymże Starsi Ludu wyznania Moyżesza Zgromadzenia Warszawskiego od godziny 8mej zrana stawiwszy się na pokorcie zamkowe, złożyli w imieniu Ludu Jaxach-

skiego hołd zgromadzonv także Władzóm rządowym, gdzie aż do ukończenia nabożeństwa znajdowali się."

„Wieczorem dnia tegoż wystawili ciż Starsi przed frontem swéy kancelaryi, przy ulicy Królewskiej, znakomity transparent, na którym był odmalowany całkowity portret Najjaśniejszego Alexandra Imperatora wszech Rossyi, Króla Polskiego, trzymającego w swéy ręce kartę z napisem: Konstytucya Królestwa Polskiego — przed obliczem Monarchy stały Ludy Polskie — nad wierzchem unosił się Jeniusz wkładający prawą ręką koronę laurową na głowę Monarchy, w lewéy zaś trzymał przy swych ustach trąbę, z której wychodziły do Ludu Polskiego zwrócone słowa: Pod Jego Panowaniem będziecie szczęśliwi &c."

„W dniu 21. równie całe miasto oświetlone było. Bal dany w Zamku raczył zaszczyścić obecnością swoją Jego Cesarzowiska Mość Wielki Xiążę, — Trwała zabawa do dnia białego. Jedynie niepogoda przeszkodziła nieco oświetleniu mostu, i sztucznym ogniom, iakie na przedmieściu Pragakiem i na Wiśle dane być miały."

„Dnia 22go b. m. konsyliujące tu bataliony gwardyi Najjaśniejszego Imperatora i Króla dany w koszarach swoich obiad dla nowo mianowanej gwardyi Polskiej."

„Ostatnia przybywszy oddziałami do koszar gwardyi Rossyjskiej, przyjęta była przez JW. Generałów teyże, wyższych i niższych Officerów i wojsko. — Żołnierze rozprawdzeni zostali kompaniami do odpowiedzialnych sobie kompaniów. Officerowie zaś przyymowani byli w przysposobionych na ten koniec salonach. — Czystość i gułt dekoracyi całych koszar, które zdawały się być świątynią łącznie Marsa i Flory, emulowały z hojnością i uprzejmością, z iaką nasi przyymowani byli. — Wkrótce gmach cały zabrzmiał okrzykami zobopólney radości i toastów, spełnionych za zdrowie i pomysłność Najjaśniejszego naszego Króla, J. Cesarzowickiej Mości W. Xięcia i całej Familii Imperatorskiej; daley korpusy spełniały wzajemnie zdrowia swych Dowódców nowego połączenia. — Cała ucza w tak dobrej trwała harmonii i uprzejmości, iż widz obcy nie sądziłby nigdy, że to byli połączeni rycerze Narodów, które niedawno w nieprzyjacielskich zostawały stosunkach; owszem zdawało się, iż wszyscy jedney Ojczyzny, z różnych wracając wypraw, na własney po raz pierwszy łączą się ziemi."

„Po odbytych obiedzie wojsko pomieszane zupełnie, wyszło na dziedziniec koszar, gdzie liczne poformowawszy koła, w wesółtych okrzykach i płasach resztę dnia strawiło. — Ztrudnością przyszło Officeróm rozdzielić te korpusy, których dzień ten w nie-rozerwaney przyiaźni połączył węzeł. Pożegnanie ich, zdawało się być nie już współtowarzyszów jedney broni, ale jedney familii członków."

„Tak to łagodność panującego berła, potrafiła wkrótce zatrzcć w umysłach ten obraz, który w nich od wielu lat spostrzegać się dawał, a co jest niemylną przysługę naszego szczęścia wroźbą."

Dnia 24go Czerwca ogłoszono w Warszawie co następuje:

W Imieniu Najjaśniejszego Cesarza Wszech Rossyi, Króla Polskiego &c. &c. &c.

Rząd tymczasowy Królestwa Polskiego.

Z Naywyższej woli Najjaśniejszego Cesarza Wszech Rossyi Króla Polskiego, obymuiąc Rząd Prowincyi byłego Xięstwa Warszawskiego, które mocą Wiedeńskich traktatów, węzelem konstytucyney Unii z Cesarstwem Rossyjskiem na zawsze połączonymi i osobnym, od tylu lat gorliwie pożądanym tytułem Królestwa Polskiego odznaczonymi zostały, uznaiemy potrzebą, niniejsze w tey mierze wydadz powszechnie uwiadomienie do Obywateli, Urzędników i Mieszkańców rzeczonych Prowincyi.

Manifest Naymiłosciwszego Monarchy naszego do Polaków wydany, równie iako i zasady Konstytucyi Królestwa Polskiego, iuz w stolicy na dniu homagiinalney przysięgi publicznie czytane (i które dla podobnego ogłoszenia Administracyóm departamentowym przesłamy), uwiadamią dostatecznie o wielkomyślnych Naymiłosciwszego Pana naszego chęciach, o opatrzonych zamiarach i bezprzykładney dobroci, z iaką rozpoczął mądre Panowanie swoje nad krainą długoletniemi kłóskami skótataną.

Względem ionych korzyści, iakie dla Was, Polacy! oycowska pieczołowitość Jego w umowach Kongressu wyjednana, równie iako i o tych, które z szczęśliwie dokonanej Unii ciągle przybywać będą, odbieriecie nie-

zaślugo obszerniejsze doniesienie w osobacy odczucie naszey.

Gdy pomiędzy widokami włożonego na nas przeznaczenia, nacyelniejszym iest ten, by postępnem i urządzeniami organicznemi wprowadzić w bieg Konstytucyą Królestwa, i rzeczy krajowe stopniami i bez nagłych wstrząsań przeprowadzić do konstytucyego, wieczyście stałego porządku, iaki prawodawcza mądrość Nayaśnoieyszego Monarchy wudzielonych zasadach narodowey tegoż Królestwa Polskiego Konstytucyi wykreśliła, oświadczamy zatem dla uprzedzenia przypadkowych wątpliwości, iż wszelkie iakiegożkolwiek rodzaju prawa, ustawy i rozporządzenia, pozostają, iak dotąd było, w swojej zupełney mocy i powadze, i żadne z nich nie przestaje bydź obowiązującym, dopóki wyraźnem postanowieniem Rządu nie będzie usunięte, lub inną natomiast uchwałą zastąpione.

Ztego powszechnie znanego i przez się jasnego prawidła, wynika także, iż każdy Urzędnik iakiegokolwiek bądź stopnia i wydziału, (dotąd na mieyscu swoim czynny) pozostaje w swoich dotychczasowych prerogatywach, atrybucyach i obowiązkach, dopóki od zwierzchniey Władzy uwiadomionym nie będzie, że inne odbiera przeznaczenie, albo iż od tychże obowiązków uwolniony został.

Akta wszelkie publiczne, wyroki i urzędzenia, wydawanemi będą w imieniu Nayaśnoieyszego Alexandra L. Cesarza Wszech Rossyi, Króla Polskiego &c.

Mamy niepłonną nadzieję, iż każdy z Urzędników krajowych, zdawną dla Waszych Panujących wiernością, przywiąże się do pełnienia publiczney posługi; a bacząc, iak ściśle przez dobroczynne zasady Konstytucyi Polskiej ziednoczonym iest interes i chwala Wspaniałomyślnego Monarchy z interessem i chwałą lubey nad wszystko dla Polaków Oyczyzny, nie przestanie zapewne podwajać gorliwych usiłowań swoich dla zamiaru, który dąży iedynie do ustalenia iey szczęścia i poważania.

Nawzajem świętą z naszey strony będzie powinnością, polecać Naywyższym Panującego względem tych wszystkich, którzy w iak stanowczey, a tylą niechrońnemi trudnościami otoczoney chwili, dadzą dawody czyste-

go, bezinteressownego i gorliwie czynnego patriotyizmu.

Zaręczamy im uroczyście, iż w postępnym zmianach przez zasady konstytucyjne wskazanych, pamięć Rządu na nich zawsze zwracać będzie, by ulepszać ich dola i nagradzając wyższymi stopniami prawdziwe zasługi, zachować Oyczyźnie szczerych i użytecznych około iey dobra pracowników, i zachęcić ionych do skutecznego w tak chwalebnyim zawodzie spółubiegania się.

Polacy! Wielkomyślny charakter i wysokie cnoty Monarchy, którego litościwy Bóg dał Ludowi Polskiemu za Oycę i Władcę, znane już były Światu, niżeli ón Was w tak wymuiącym, w tak szlachetnie uprzedzającym sposobie dał rzeczywiste ich dobro wody. Nie wątpimy więc, iż posłuszeństwo Wasze dla dobroczynnych Jego rozkazów, nie będzie iak tylko ciągłym natchnieniem uczuć miłości, wdzięczności i nieograniczonego zaufania, któremi otaczać winniście ten nowy, cudotwornie wskrzeszony tron Waszey Oyczyzny.

Działo się w Warszawie na Seesji dnia 22go Czerwca 1815. roku.

Umecowani Namiestnicy Jego Cesarzowskiej Królewskiej Mości.

Łanaskoy.

Adam Xiążę Czartoryski.

(L. S.) Nowossilczoff.

Wawrzecki.

X. Xiążę Lubecki.

Referendarz Stanu i główny Sekretarz.

J. K. Szaniawski.

Ogłoszoną urzędownie i składającą się z 42 artykułów Umowę między Dworami Austriackim, Rossyjskim i Pruskim, tyczącą się odmian, zaszytych z Kraiem składającym się gdys' Xięstwo Warszawskie, tudzież losów Polaków pod berkiem Austrii i Prus będących, w przyszłym Nrze Gazety naszey w całości umieścimy.

(Do tego Numeru załączony iest Dodatek nadporządkowy.)